

تب نزله ای:

(Malignant Catarrhal Fever) MCF

نامهای دیگر این بیماری، **زکام قانقاریایی** - **تیفوس انفرادی** و **کریزای عفونی** می‌باشد.

این بیماری بسیار عفونی و کشنده است و تنها در گاوان دیده می‌شود و به صورت انفرادی اتفاق می‌افتد.

عامل این بیماری **هرپس ویروسها** می‌باشند که مربوط به سلولهای لنفاوی هستند.

گوسفند میزبان این ویروس است و نگهداری گوسفندان در جوار گاوها (که دارای آبشخور و غذای مشترکی هستند)، باعث بروز تب نزله ای در تعدادی از گاوان می‌شود. بیماری بیشتر در فصل زایش میشها به گاوها منتقل می‌شود.

علائم بالینی:

بی‌حالی - بی‌اشتهایی - قطع شیر - تب بسیار شدید و بادوام (تب بادوام یکی از مهمترین مشخصه‌های این بیماری است) - افزایش فوق‌العاده سریع ضربان قلب (در حدود 120-100 بار دقیقه) - تنگی نفس شدید همراه با تنفس شکمی از جمله علائم این بیماری می‌باشند.

همچنین ترشحات مخاطی و چرکی فراوانی از چشم و بینی به همراه خیز پلک و چسبندگی پلکها و پرخونی عروق قرنیه و پرخونی مشابه همراه نکروز و زخم‌های سطحی در اطراف و داخل سوراخ‌های بینی دیده می‌شود. ضمنا هوایی که از ریه حیوان خارج می‌شود بسیار متعفن است.

ترس از نور شدید و کدر شدن قرنیه همواره وجود دارد و جراحات مشخص در هر دو چشم دیده می‌شود. ضمناً غدد لنفاوی سطحی بزرگ می‌شود که همراه با درد است. نشانیه‌های عصبی بیماری عبارت است از لرزشهای عضلانی پشت شانه و جلوی ران - فشار سر به دیوار - نیستاکموس - ضعف در یکی از پاها - عدم تعادل حرکات (که در اثر تحریک به خوبی مشاهده می‌شوند).

- بیشترین زمان وقوع بیماری بین 6 ماه تا 4 سال است.

- مشخص ترن و دائمی‌ترین آثار مخاطی در بینی بوجود می‌آید یعنی ابتدا مخاط بینی قرمز رنگ و متورم و حساس می‌شود و ریزش زرد مخاطی از آن جلب نظر می‌کند. بزودی ریزش مخاط فراوان غلیظ و چرکی و با بقایای سلولهای پوششی و مشخص می‌شود و دام مبتلا به سختی و با زحمت از دهان نفس می‌کشد.

اگر التهاب مخاط بینی تا سینوسهای پیشانی امتداد یافته باشند، فشار بر سطح خارجی آنها ایجاد درد می‌کند و پیشانی بیمار داغ است.

در مواردی که سیر بیماری کند باشد، گاهی التهاب تا قاعده شاخهای حیوان نیز ادامه می‌یابد. در این صورت شاخها بسیار حساس و دردناک می‌باشند و در اثر ضربه‌ای کنده می‌شوند.

گاهی تورم به مخاط حنجره نیز سرایت می‌کند که با سرفه همراه است. اگر بیماری به نایچه‌ها برسد، در هنگام گوش دادن سینه رالهایی شنیده می‌شود.

آهنگ قلب سریعتر و نبض در ابتدا محسوس‌تر و در اواخر ضعیف‌تر احساس می‌شود. گاهی آنسفالیت هم دیده می‌شود.

در فرم فوق حاد دام ظرف 24 ساعت تلف می‌شود ولی در فرمهای عادی تلفات می‌تواند به بالای 90% هم برسد.

علائم کالبد گشایی:

مهمترین جراحات بیماری مربوط به مخاطات ناحیه سر حیوان است. فرنیه کدر و متورم و عنبیه آماس دار است.

– در اثر وجود تومور مخاط بینی، ورقه‌ای از ترشحات کثیف فیبرینی و چرکی سطح داخلی آنرا می‌پوشاند. در زیر این ترشحات اغلب قرچه‌های کم عمق و متعدد وجود دارد.

تشخیص تفریقی:

این بیماری را می‌بایست از عوارض زیر تفریق داد.

1) تورم عفونی بینی و نای گاو یا IBR:

IBR، یک بیماری انفرادی نیست و ضمناً کشنده هم نمی‌باشد و می‌توان آن را درمان کرد و ضایعات ناشی از آن منحصر به دستگاه تنفس فوقانی است که همراه با تورم است.

2) تب برفکی یا FMD:

این بیماری بسیار واگیر و عمومی است، طاوله‌هایی در دهان و بین سم‌ها نیز مشاهده می‌شود.

(3) طاعون گاوی

طاعون گاوی در درجه اول یک بیماری گوارشی است که بسیار واگیر می باشد و تلفات در آن هم بالاست.

(4) اسهال ویروسی گاو - بیماری مخاطی (BVD-MD)

در این بیماری بسیار واگیر، ضایعات چشمی و تورم غدد لنفاوی دیده نمی شود.

(5) دیفتری گوساله ها:

در این بیماری جراحات چشمی وجود ندارد و زخم های دهان عمیقتر و بدبوتر که با چرک پنیری همراه است.

(6) پاستورلوز ریوی:

در این بیماری جراحات دهانی و بینی و چشم مشاهده نمی شود و به راحتی قابل درمان می باشد.

(7) آنسفالومیلیت انفرادی گاو:

در این بیماری جراحات بافت پوششی دیده نمی شود و هیچ ضایعه مخاطی در دهان و چشم ایجاد نمی کند.

پیشگیری:

باید از تماس نزدیک بین میزبان ها و مخازن بیماری جلوگیری کرد و از چرانیدن و نگهداری توام گاوها و گوسفندان ممانعت نمود.

درمان:

استراتژی درمان به صورت زیر می باشد:

1- تجویز آنتی‌بیوتیکها

2- تجویز کورتیزونها با دوز بالا

3- سرم تراپی روزانه به میزان 2 تا 3 لیتر